

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 5¹, 25, 37, 41, 42, 48¹ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-208, UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-
2470 5¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-217 IR
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 47 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-265 (TAP-21-812(2) (21-25478(3))**

2021-07-01 Nr. NV-1571

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas – pateikti Vyriausybės išvadas dėl Seimo narių pateiktų Užimtumo įstatymo pakeitimo projektų, kuriais siūloma didinti subsidijų bei užimtumo priemonių verslui ir gyventojams apimtį.

- ✓ **Projektu Nr. XIVP-208** (pateikė Seimo narių grupė: T. Tomilinas, L. Kukuraitis, L. Savickas ir kt.) siūloma: į papildomai remiamų asmenų sąrašą įtraukti savarankiškai dirbančius asmenis, nukentėjusius nuo COVID-19; VMI sąraše esantiems darbdaviams subsidiją darbo užmokesčiui skirti iki 4 mėn.: pirmąjį ir antrąjį mėn. mokant 70 proc., o trečiąjį ir ketvirtąjį mėn. – 30 proc. algos, bet ne daugiau kaip MMA; į atlyginamas su profesiniu mokymu susijusias išlaidas įtraukti testavimo dėl COVID-19 išlaidas; suteikti teisę gauti išmokas savarankišką dirbantiems asmenims, kurių veikla iki karantino paskelbimo buvo išregistruota; darbo paieškos išmoką pasibaigus karantinui mokėti ne 1 mėn., o 3 mėn., bet ne ilgiau kaip iki 2021-09-30.
- ✓ **Projektu Nr. XIVP-217** (pateikė Seimo narių grupė: G. Paluckas, D. Šakalienė, J. Sabatauskas ir kt.) siūloma išmoką savarankiškai dirbančiam asmeniui padidinti nuo 1 iki 1,5 MVPD dydžio (nuo 260 Eur iki 390 Eur).
- ✓ **Projektu Nr. XIVP-265** (pateikė Seimo narių grupė: L. Mogenienė, L. Nagienė, L. Kukuraitis, L. Savickas, R. Baškienė ir kt.) siūloma skirti subsidiją asmenims ne pirmą kartą steigiantiems sau darbo vietą labai mažose įmonėse.

Esama situacija: Užimtumo įstatyme nustatytos prastovų subsidijų, išmokų savarankiškai dirbantiems ir darbo paieškos išmokų skyrimo sąlygos ekstremaliosios situacijos ir karantino metu:

- iki birželio 30 d. darbdaviams už prastovose esančius darbuotojus skiriamos subsidijos darbo užmokesčiui, kompensuojant 100 proc. darbuotojo darbo užmokesčio, bet ne daugiau kaip 1,5 MMA (963 Eur). Nuo liepos 1 d. subsidijos bus mokamos karantino ar ekstremaliosios situacijos metu, bet ne ilgiau kaip iki rugpjūčio 31 d. Pirmą mėnesį subsidijos DU dydis sudarys 100 proc., bet ne daugiau kaip 90 proc. MMA (578 Eur), antrąjį mėnesį – 60 proc. MMA (385 Eur). Taip pat numatytos tokio pat dydžio subsidijos už darbuotojus sugrįžusius iš prastovų, kuriems per 6 mėn. ne trumpiau kaip 75 darbo dienas (ne mažiau 600 darbo valandų) buvo paskelbta prastova, darbdaviui buvo mokama subsidija ir darbuotojas nebuvo atleistas iš darbo. Subsidija po prastovų bus mokama liepos ir rugpjūčio mėn.;
- išmoka savarankiškai dirbantiems asmenims (1 MVPD, t.y. 260 Eur) mokama, jeigu jie įtraukti į VMI sudaromą Savarankiškai dirbančių asmenų, pripažintų nukentėjusiais nuo ekstremaliosios situacijos ir karantino, kurio metu Vyriausybė nustato ūkinės veiklos apribojimus, sąrašą. Norint gauti išmoką savarankiška veikla turi būti registruota ne trumpesnę kaip 3 mėn. laikotarpį per 12 mėn. ir nebūti išregistruota iki karantino paskelbimo dienos, o gaunamas darbo užmokestis neviršyti MMA (642 Eur). Nuo liepos 1 d. savarankiškai dirbantiems žmonėms numatyta

daugiau sąlygų: per pandemiją jų pajamos turėtų būti kritusios bent trečdaliu, o 12-os paskutinių mėnesių pajamos iš veiklos – neviršijusios 12 minimalių vartojimo poreikių dydžių per metus (2019 m. - 3084 Eur). Išmoka dirbantiems savarankiškai bus mokama iki rugpjūčio 31 d., o vėliau jos mokėjimas nutraukiamas;

- bedarbio statusą turintiems asmenims, negaunantiems nedarbo socialinio draudimo išmokos ir neįtrauktiems į aktyvias darbo rinkos politikos priemones, taip pat savarankiškai dirbusiems asmenims, kurių savarankiška veikla buvo išregistruota ne anksčiau kaip 3 mėn. iki ekstremaliosios situacijos ar karantino paskelbimo, iki rugpjūčio 31 d. mokama darbo paieškos išmoka (33 proc. MMA – 212 Eur);
- savarankiškai dirbantys asmenys, esantys VMI mokesčių mokėtojų, nukentėjusių dėl COVID-19 sąraše, nėra įtraukti į papildomai darbo rinkoje remiamų asmenų sąrašą;
- į su profesiniu mokymu susijusių išlaidų atlyginimą įtrauktos tik privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų išlaidos. Testavimo dėl COVID-19 išlaidos nepatenka;
- savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas, kai asmenys darbo vietą sau steigia *pirmą kartą* labai mažose įmonėse.

SADM duomenimis, 2021 m. balandžio mėn. subsidijos darbo užmokesčiui per prastovas išmokėtos 21,1 tūkst. darbdavių (112,9 tūkst. asmenų), gegužės mėn. – 9,9 tūkst. darbdavių (45,5 tūkst. asmenų). Bendra subsidijoms per prastovas išmokėta suma – 481,6 mln. Eur. Per 2021 m. kovo, balandžio ir gegužės mėnesius daugiau nei 65 tūkst. savarankiškai dirbančių asmenų kiekvieną mėnesį buvo sumokėta 17 mln. Eur išmokų (nuo antrojo karantino pradžios savarankiškai dirbantiems iš viso išmokėta 116,8 mln. Eur). Apie 46 tūkst. asmenų gavo darbo paieškos išmoką, kiekvieną mėnesį buvo sumokėta apie 9 mln. Eur (bendra išmokėta suma – 214,2 mln. Eur).

Esmė:

1. Pritarti įstatymo projekto Nr. XIVP-208 tikslui prisidėti prie asmenų, ekonomiškai nukentėjusių nuo karantino suvaržymų finansinės gerovės ir saugumo didinimo bei darbdavių galimybės išlaikyti darbo vietas, **tačiau nepritarti projektui** dėl šių priežasčių:

- projekto tikslas jau yra pasiektas – Seimas, siekdamas padėti verslui ir gyventojams, dėl karantino patiriantiems finansinius sunkumus, 2021 m. gegužės 27 d. priėmė Užimtumo įstatymo pakeitimus, įsigaliosiančius 2021 m. liepos 1 d., kuriais nustatytos subsidijų po prastovų skyrimo ir mokėjimo sąlygos, pratęstas išmokos savarankiškai dirbančiam asmeniui bei darbo paieškos išmokos mokėjimas, patikslintos šių išmokų mokėjimo ir skyrimo sąlygos.
- asmuo, savarankišką veiklą išregistravęs iki ar po karantino paskelbimo dienos, negalės būti laikomas savarankiškai dirbančiu asmeniu ir įtrauktas į Savarankiškai dirbančių asmenų sąrašą, todėl negalės gauti šios išmokos.
- siūlymas į Užimtumo tarnybos patirtų su profesiniu mokymu susijusių išlaidų, kurios yra atlyginamos, sąrašą įtraukti testavimo dėl COVID-19 ligos išlaidas yra perteklinis, nes šių tyrimų valstybės biudžeto lėšomis atlikimo profesinio mokymo įstaigose tvarka jau reglamentuota Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymu, Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais. Įvertinus epideminę COVID-19 ligos situaciją, bus sprendžiama, ar į ministro sprendimus įtraukti neformaliojo profesinio mokymo ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų mokinius.
- siūlomas subsidijų darbo užmokesčiui skyrimo tvarkos keitimas, įtraukiant Savarankiškai dirbančių asmenų sąraše esančius asmenis, prieštarautų remiamojo įdarbinimo priemonės tikslui – įdarbinti Užimtumo tarnybos siūstus bedarbius priemonių taikymo metu. Be to, Savarankiškai

dirbančių asmenų sąrašė esantiems asmenims šiuo metu skiriama įstatyme numatyta išmoka savarankiškai dirbančiam asmeniui.

2. Nepritarti įstatymo projektui Nr. XIVP-217 dėl šių priežasčių:

- siūlymui padidinti išmoką savarankiškai dirbantiems asmenims nuo 1 iki 1,5 MVPD dydžio (nuo 260 Eur iki 390 Eur) kiekvieną mėnesį reikėtų 25,5 mln. Eur. Socialinės apsaugos išmokų ir paramos sistema turi būti tvari, todėl papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis 2021 metų valstybės biudžete ir patikslintame 2021 metų valstybės biudžete nenumatytas.
- per 2020 m. bendra išmokėta išmokų savarankiškai dirbantiems asmenims suma dvigubai didesnė, nei šie asmenys buvo sumokėję GPM 2019 m. (sumokėta apie 57 mln. Eur GPM, o išmokų per pirmąjį karantino laikotarpį ir dar du mėn. po jo sumokėta apie 120 mln. Eur). Be to, kai kuriems savarankiškai dirbantiems asmenims (pvz., verslo liudijimų turėtojams) gali būti taikomas 1 Eur GPM dydis per mėnesį, tad per metus šie asmenys sumoka tik 12 Eur GPM. Taip pat savarankiškai dirbantiems asmenims, pagal priemonę „Subsidijos nuo COVID-19 nukentėjusiems individualią veiklą vykdančiams asmenims“ mokamos negrąžinamosios subsidijos, kurioms skirta 20 mln. Eur.

3. Pritarti projekto Nr. XIVP-265 tikslui praplėsti asmenų, galinčių gauti subsidiją darbo vietai steigti sau, sąrašą, tačiau pasiūlyti Seimui projekto nesvarstyti dėl šių priežasčių:

- įvertinus tai, kad apie 30 proc. bedarbių grįžimui į darbo rinką reikalinga papildoma pagalba, prognozuojama, kad iš 3 705 bedarbių, anksčiau turėjusių verslus, subsidiją darbo vietoms steigti labai mažose įmonėse galėtų gauti 1 110, o papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis šioms subsidijoms būtų 14,7 mln. Eur. Lėšų 2021 m. patikslintame valstybės biudžete nenumatyta.
- Vyriausybė, vykdydama Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 5.2.2 p. veiksmą kompleksiskai peržiūrės Užimtumo tarnybos veiklą ir, įvertinusi įgyvendinamų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių efektyvumą, iki 2024 m. II ketvirčio pabaigos pateiks Seimui Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriame bus teikiami sisteminiai aktyvios darbo rinkos politikos priemonių pakeitimai.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas su Vyriausybės programos nuostatomis nesusijęs. Vyriausybės išvada dėl projektų Nr. XIVP-208 ir Nr. XIVP-217 reikėjo pateikti iki 2021-05-06, o dėl projekto Nr. XIVP-265 – iki 2021-05-12.

Derinimas: Nutarimo projektas suderintas su Teisingumo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Finansų ministerija. Užimtumo tarnyba ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba. Projektas svarstytas 2021-06-29 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt